

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการเผา

กฎหมาย		มาตรา
ประมวลกฎหมายอาญา	ผู้ใดกระทำให้เกิดเพลิงไหม้แก่วัตถุใด ๆ แม้เป็นของตนเอง จนน่าจะเป็นอันตรายแก่บุคคลอื่นหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 140,000 บาท	มาตรา 220
พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522	ห้ามมิให้ผู้ใดเผาหรือกระทำด้วยประการใด ๆ ภายในระยะ 500 เมตร จากทางเดินรถ เป็นเหตุให้เกิดควันหรือสิ่งอื่นใดในลักษณะที่อาจทำให้ไม่ปลอดภัยแก่การจราจร ในทางเดินรถนั้น	มาตรา 130
	โทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท	มาตรา 152
พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	(1) “การเผา” เข้าข่ายเป็น “เหตุรำคาญ”	มาตรา 25 (4)
	เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจออกคำสั่งระงับเหตุรำคาญ	มาตรา 26 - 28
	ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 74
	(2) เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจประกาศ “พื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ” และกำหนดมาตรการห้ามเผา	มาตรา 28/1
พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550	ไม่ปฏิบัติตามประกาศฯ โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันควร	มาตรา 74
	มีโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 25,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	
พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550	ผู้อำนวยการจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการ อำเภอ มีอำนาจ ประกาศห้ามเผาในพื้นที่ กรณีเกิดหรือใกล้จะเกิด สาธารณภัยขึ้นในพื้นที่	มาตรา 29
	ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประกาศฯ มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 52
พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484	ห้ามมิให้ผู้ใด ...แผ้วถาง หรือเผา ป่า ...	มาตรา 54
	จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จำคุกตั้งแต่ 2 ถึง 15 ปี หรือปรับตั้งแต่ 10,000 ถึง 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (กรณีเนื้อที่เกินกว่า 25 ไร่)	มาตรา 72 ตรี
พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507	ใน เขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด... แผ้วถาง เผา ป่า ...	มาตรา 14
	ผู้ใดฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 ถึง 200,000 บาท หรือจำคุกตั้งแต่ 4 ถึง 20 ปี ปรับตั้งแต่ 200,000 ถึง 2,000,000 บาท (กรณีเนื้อที่เกินกว่า 25 ไร่)	มาตรา 31
พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562	ภายใน อุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด... ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผา ป่า ...	มาตรา 19 (1)
	ฝ่าฝืน ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ 4 ถึง 20 ปี หรือปรับตั้งแต่ 400,000 ถึง 2,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา 41

คำชี้แจงกรณีข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอย่างเคร่งครัดและเข้มงวดกับผู้เผาป่า ตอซังข้าว ข้าวโพด อ้อย และพืชอื่น ๆ รวมทั้งให้มีการประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษให้ชัดเจนและเหมาะสม โดยขอให้ภาคประชาสังคมเข้าร่วมในการดำเนินการดังกล่าวให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วด้วย

ประเด็นที่ 1 การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กรณีการเผา

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ไม่ได้กำหนดให้การเผา เป็นความผิดและมีโทษทางอาญา อย่างไรก็ตาม ทส. สามารถดำเนินการบังคับใช้กฎหมายและดำเนินคดีอาญา กรณีการเผาเกิดในพื้นที่ป่า เขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ทส.

ประเด็นที่ 2 การประกาศเขตควบคุมมลพิษ

มาตรการทางกฎหมายดังกล่าว อาจไม่มีความเหมาะสมสำหรับการใช้แก้ไขปัญหาหมอกควันทางอากาศ (ฝุ่น $PM_{2.5}$) โดยมีเหตุผลดังนี้

1. ขั้นตอนการประกาศเขตควบคุมมลพิษ และจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ มีหลายขั้นตอนและใช้ระยะเวลารวมประมาณ 8 เดือน จึงอาจไม่เหมาะกับการแก้ไขปัญหาฝุ่น $PM_{2.5}$ ที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่น มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีจุดแน่นอน (Point Source) ในพื้นที่ แต่ปัญหาฝุ่น $PM_{2.5}$ ส่วนหนึ่งเกิดจากยานพาหนะ และแหล่งกำเนิดมลพิษมีทั้งภายในและภายนอกพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง รวมทั้งมีแหล่งกำเนิดมลพิษที่มาจากต่างประเทศ และหากพิจารณามาตรการสนับสนุนมุ่งเน้นการสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมหรือระบบกำจัดของเสียรวมของทางราชการสำหรับการลดและขจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ แผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษจึงอาจไม่เหมาะสมสำหรับการใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าว
3. ปัจจุบันมีการกำหนดให้การแก้ไขปัญหาหมอกควันด้านฝุ่นละอองเป็นวาระแห่งชาติ และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติดังกล่าว ซึ่งได้กำหนดรายละเอียดในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษของเจ้าพนักงานท้องถิ่น กรณีที่มีการประกาศเขตควบคุมมลพิษ อาจจะเป็นการซ้ำซ้อนและเพิ่มภาระในการจัดทำแผนของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและจังหวัดโดยไม่จำเป็น
4. การประกาศเขตควบคุมมลพิษ อาจจะมีผลกระทบด้านภาพลักษณ์ การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การลงทุน และการท่องเที่ยวของพื้นที่